

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Зичэзыу зэхэсыгъо Кошхъэблэ районым щызэхашцэгъагъ

АР-м иминистрэхэм я Кабинет изичэзыу игъэклотыгъэ зэхэсыгъо тыгъуасэ Кошхъэблэ районым щызэхашцэгъагъ. Ащ тхьамэтагъор щызэхашцэгъагъ АР-м и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан. Районым социальнэ-экономикэ лъэныкъохэмкIэ непэ изытет, хэхьоныгъэхэр ышынхэмкIэ шлуагъэ къэзытынэу илэхэм атегушылагъэх.

Мыщ фэдэу ыпкIэ Джэджэ районым ыкIи Адыгэкъалэ ащызэхашцэгъэ зэхэсыгъо-хэм мы Ioфым шлуагъэ зэрэхэлъыр къызэраушыхьатыгъэр, муниципальнэ образование

лэпчэ иIoфшIакIэ куоу зэхэпфымэ, хэхьоныгъэ езыхъэшынэу илэхэр нахь къыхэгъэщыгъошлу зэрэхурэр Тхьаклушынэ Аслъан ипэублэ псалъэ къыщыхигъэщыгъ.

— Кошхъэблэ районым иэкономикэ хэзыгъэхьон къэкIуапIэу иIэр макIэп, — къылуагъ ащ. — ИкIу фэдиэу шлуагъэ къырагъэтэу ар агъэфедэмэ тызэдэтегушылэнэу ары тыкъызкIызэхъагъэр. Районым непэ иIoфхэм язытет фэгъэхыгъэ игъэклотыгъэ доклад къышIыгъ ащ иадминистрацие ипашцэу Тхьаркъохьо Налбый. Лъэныкъо пстэумкIи шлагъэу ялэхэр, хэхьоныгъэу ашыгъэхэр ащ къыхигъэщыгъэх. Рабочэ купэу районым уплэкIунхэр щызэхэзыщцэгъагъэм изэфэхьы-

сыжхэм ащигъэгъозагъэх АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэм.

Джащ фэдэу зэхэсыгъом къышыгушылагъэх финанс IoфхэмкIэ министрэм игуадзэу Елена Литвиновар, псауныгъэм икъэухъумэнкIэ министрэу Натхьо Разыет, мэкъумэщ хьызмэтымкIэ министрэу Юрий Петровыр, муниципальнэ образованиехэм ячIыпIэ зыгъэIорышIэжыпIэ органхэм Ioф адэшIэгъэнымкIэ Комитетым ипашцэу Атэжыхьэ Заурдин. Мыхэр зыфэгъэгъэгъэхэ

отраслэхэмкIэ районым щыгъэцкIагъэ хьугъэхэм, щыкIагъэу илэхэм, шIэгъэн фаехэм къатегушылагъэх. Правительствэм ипашцэ пстэумэ ауж гушыIэр зештэм, район администрацие иIoфшIэн зэрэзыхицэрэм, хэхьоныгъэ езыхъэшын лъэныкъоу щылэхэр гъэфедагъэ зэрэхуэхэрэм, щыкIагъэу ялэхэм ядэгъэзыжынын зэрэдэлажъэхэрэм, нэмыкIыбэм еплъыкIэу афыриIэр къыриIотыкIыгъ.

Зэхэсыгъор зэрэкIуагъэр нахь игъэклотыгъэу тигъэзет къыхиутыгът.

ХЪУТ Нэфсэт.

СОЦИАЛЬНЭ IOФЫГЪОХЭР

Капитальнэу зэтырагъэпсыхъажьы

Зылыгъыжынын зимылэу шхъэзакъоу къэнэгъэ нэж-лужхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ щылэкIэ-псэукIэу ялэр нахь псынкIэ шыгъэныр хабзэм мэхъэнэ ин зэритырэ социальнэ Ioфыгъохэм зыкIэ ащыщ. Ахэр зыщалагъэ унэхэм, пансионатхэм ягъэцкIэжынын илээс къэс тикъэралыгъо мылкъушхо пэлуигъахъэзэ шэпхъэшлухэм адиштэу щызэтырагъэпсыхъажьых.

пансионатым щалагъэхэр купитIoу гошчыгъэу яфэIo-фашIэхэр афагъэцкIэх. Зыкупым хэхъэх ашхъэ ифэIo-фашIэхэр зезыхьан зымылгъэкIыштхэр. ПстэумкIи пансионатым нэбгырэ 300-у щалагъым яфэIo-фашIэхэр зезыхъэхэрэ IoфышIэхэм япчъагъэ 280-рэ мэхъу.

Нэж-лужхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ зыщалагъэ Адыгэ республикэ пансионатэу Мыекъуапэ дэтым гъэрэкIo къыщегъэжъагъэу капиталнэ гъэцкIэжынынхэр щэкIох. ИкIыгъэ илээсым а IoфшIэнхэм сомэ миллион 12 апэлуагъэхъагъ. Къыхъэгъэ илээсми IoфшIэнхэр щыла-гъэкIотагъэх. Жыхьэр зыщалагъэ пансионатым изетегъэпсыхъажьын пэлуагъэхъэгъэ мылкъур аIэ къызэрэрагъэхъагъэр, зэшлуахыгъэ IoфшIэнхэм защыдгъэгъуазэ тшIoигъоу пансионатым идиректорэу Бэгъушгъэ Юныс джырэблагъэ зылудгъэкIагъ. Ащ къызэрэтилуагъэмкIэ,

— ГъэрэкIo федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм къарыкIыгъэ сомэ миллион 12 зытефэгъэ гъэцкIэжынынхэр тиучреждение етшIылагъэх, — еIo Юныс. — Ащ нэмыкIэу УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым лъэлэу тхылькIэ зыфэдгъази, сомэ миллиони 6-рэ мин 800-рэ хъурэ федеральнэ мылкъу къыплэкIэхъагъ. Ар къызфэдгъэфедэзэ, мыгъэ гъэцкIэжынын IoфшIэнхэр лъыдгъэ-

кIотагъэх. А мылкъумкIэ пIэхэлхэр зыщытIыгъэх унэм ышхъэ, икоридорхэр, цыфхэр зэрылхэр, канализациехэр, зытхьакIыпIэ-зыгъэпскIыпIэхэр, шхапIэр капиталнэу дгъэцкIэжыгъэх, дэпкъхэмрэ джэхашъохэмрэ кафелькIэ ядгъэпкIагъэх. Джащ фэдэу лифтыр зэблэтхьугъ. А IoфшIэн пстэур агъэцкIагъ ООО-у «БМС-Строй» зыфиIoу Шъэфрыкьо Мурат зипашцэм. Егугъухъэзэ еIoлIэнчъэу яIoфшIэн псэолъэшIхэм зэрагъэцкIагъэм пае ахэм лъэшэу тафэраз.

Юныс тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, унэхэм ягъэцкIэжынын пэлухъащт мылкъумкIэ ПФР-м и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэри IэпылэгъушIoу яI. ГъэрэкIo фондым сомэ миллиони 2-рэ мини 134-рэ къафитIупшыгъагъ. Джащ фэдэу пансионатыр зэрихьылIэрэ гумэкIыгъохэр мыгъи зыщалагъэгъушпагъэхэп. ГъэцкIэ-

жынын IoфшIэнхэр нахь дэгъоу ыкIи нахь псынкIэу зэшIохыгъэнхэм пае ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэу Къулэ Аскэрбий зипашцэм мыгъи сомэ 1 миллионрэ мин 70-рэ къаритыгъ.

Пансионатым игъэцкIэжынын епхыгъэ IoфшIэныбэ джыри къафэнагъ. Ахэр зыгъэцкIэщтхэ ыкIи бюджет мылкъоу сомэ миллиони 9 зылэ къызгъэхъащт псэолъэшI организациер къыхэхыгъэным пае конкурс зэхашагъ.

Урысыем ичIыпIэ зэфэшхъафхэм, жыхьэр зыщалагъэ унэхэм язытет елътыгъэу машIохэр къащыхъухэу, цыфхэр ахэкIуадэхэу къызэрахэкIыгъэм ыпкъ къикIэу, Мыекъуапэ дэт республикэ пансионатри мэшIогъэкIосэ къу-

лыкъум иIoфышIэхэм ау-пIэкIуштыгъ, шапхъэхэм адымшIтэрэ щыкIагъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэ фаеу пшъэрыл къафашIыштыгъ. А лъэныкъори джы шапхъэхэм адиштэу агъэпсыгъ. Юныс игуапэу хигъэунэфыкIыгъ къыныгъоу къафыкъокIыхэрэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшI сыд фэдэ лъэлукIэ республикэм ипашцэхэм якIоллагъэхэми Iэпылэгъу къазэрэфэхъухэрэр. Агъэнэфэгъэ IoфшIэн пстэури зызэшлуахыхэрэ уж пансионатым ищыIакIэ нахь шэпхъэшлухэм адиштэу гъэпсыгъэ зэрэхуштым ащ ипашцэхэм яцыхъэ телъ.

ЕЛБЭШЭ Руслан.
Сурэтхэр Iэшынэ
Аслъан къытырихыгъэх.

Шапхъэхэр аукъохэу агъэунэфыгъ

Росздравнадзорым АР-мкIэ и Гъэlorы-шIапIэ Красногвардейскэ районымкIэ къуаджэу Адэмые дэт психоневрологическэ унэ-интернатым иIoфшIэн зэрэзыхицэрэр бэмышIэу ыуплгэкIугъ ыкIи шапхъэхэр бэрэ аукъохэу кызыэрэхэкIы-рэр ыгъэунэфыгъ.

ГушыIэм пae, kIэлэцIыкIу отделением чIэсхэм яфэIo-фашIэхэр икIу фэдизэу интернатым иIoфышIэхэм агъэацIэхэрэп. Шапхъэхэм кыдалыгътэу, сабийхэр зы-щаIыгъ отделением гигиенэм ылъэныкIо-кIэ щызэхащэн фэе Ioфтхьабзэхэр икIу фэдизэу зэшIуахыхэрэп. KIэлэцIыкIухэм япIэкIорхэм техьохэр ямыIэу, клеенкэм тельхэу мэчыех. Джащ фэд нахьыж-хэр зыщаIыгъ отделением изытети.

Учреждением чIэсхэр вакцинацияе шыгъээнхэр IoфшIэн планым кыды-хэлъытагъэу щыт. Ау ахэм Iзэгъу уцхэр ахалъхьанхэм ыпэкIэ пэшIорыгъэшъэу

врач-неврологыр упчIэжыгъу ашIырэп.

2010-рэ илъэсым имэзитф кыкIоцI интернатым чIэс зы нэгырэ мафэм зэрэ-плыгыштым тефэрэ уасэу хабзэм ыгъэу-нэфыгъэр сомэ 366,6-рэ, ау апагъэкIода-гъэр сомэ 287,4-рэ. Джащ фэдэу гъомы-лапхэу арагъэшхыштым тефэшт уасэм-кIи учреждением ипашэхэм законыр аукъуагъ.

Унэ-интернатым шапхъэхэр зериукъуа-гъэхэр кызыIотыкIырэ тхылъхэр АР-м IoфшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэм-рэкIэ и Министерствэрэ прокуратурэм иорганхэмрэ аIэкIагъэхьагъэх.

Илъэсэу тызыхэтым имэкъуогъу мазэ ехьулIэу интернатым сэкьатныгъэ зилэ сабий 30 ыкIи зыныбжы икIугъэ нэгырэ 82-рэ чIэсэу агъэунэфыгъ. Ахэм яфэIo-фашIэхэр законом диштэу зэшIохыгъэн-хэр Росздравнадзорым иIoфышIэхэм пшъэрылъ шъхьаIэу зыфагъэуцуужы.

Щэпсэух адыгэхэр дунаим

Адыгэхэм ижыыкIэ ятеплъэ-шъошагъэр

А. КУЧЕРОВ: «Цыфхэр пщым ылэ зэрилгы-хэм пae япсэупIэ къуаджэхэмрэ ячIыгухэмрэ аш кыуухьумэнхэ ыкIи афэсакъын фаеу алъытэщтыгъ. Пщым оркхэр, динлэжхэр ыкIи цыф кызыэрэкIо шъхьафитхэр ыгъэlorышIэнхэу хабзи, лъэкIи имыIагъэхэми, ыlorэр зыкIашIэщтыгъэр тетыгъо инэу иIэм шъхьэкIэфагъэу фашIырэр ары. Нахь агъэлъапIэу пщыхэм ахэтыгъэр иакъылкIэ, изэ-фагъэкIэ, иIушыгъэкIэ, шъыпкъагъэу ыкIи цы-фыгъэу хэлъхэмкIэ фэшъхьафхэм къахэщыщтыгъэр ары. Ащ фэдэпщым ишIоигъоныгъэ ыкIи кыlorэр Io хэмылъэу, лъэтемытэу агъэацIэ».

Едыдж Батырай итхылъэу «Черкесхэр (Адыгэхэр)» зыфиIорэм кыдэхыгъ.

Сурэтыр зышIыгъэр гъэнэфагъэн. Leipziger Wustrierte Zeitung. 1852-рэ илъ. Черкесытц.

Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ иорганхэм япащэхэм 2010-рэ илъэсым бэдзэогъу-Ioныгъо мазэхэм цIыфхэр зэрэрагъэблэгъэщтхэм игграфик

Мафэр	Уахътэр	ЫлгъэкъуацI, ыцI, ятацI	ЧыпIэр
02.07	14.00 — 16.00	Натхьо Разыет Хьамедэ ыпхьум — Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухьумэнкIэ иминистр Петров Владимир Николай ыкIом — Адыгэ Республикэм туризмэмкIэ ыкIи курорт-хэмкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «Шэуджэн районым» иадминистрация
09.07	14.00 — 16.00	Чэмышьо Гъазый Кушыку ыкIом — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистр Къэрэтгбэнэ Махьмуд Азмэт ыкIом — Адыгэ Республикэм ныбжьыкIэхэм яIoфхэмкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «Красногвардейскэ районым» иадминистрация
16.07	14.00 — 16.00	Картамышев Валерий Николай ыкIом — Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ ыкIи гъогу хьызмэтымкIэ иминистр Бакланова Ольгэ Иван ыпхьум — Адыгэ Республикэм архитектурэмкIэ ыкIи къэлэгъэпсынымкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «ТэхьутэмькIое районым» иадминистрация
23.07	14.00 — 16.00	Беданыкьо Рэмзан Аслъан ыкIом — Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шIэ-ныгъэмрэкIэ иминистр ЖакIэмыкьо Вячеслав Шумафэ ыкIом — Адыгэ Республикэм лъэпкъ IoфхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «Кошхьэблэ районым» иадминистрация
30.07	14.00 — 16.00	Долэ Долэтбый Зэчэрые ыкIом — Адыгэ Республикэм финансахэмкIэ иминистр Кушгъу Асыет Юсыф ыпхьум — Адыгэ Республикэм унэхэр, псэуалъэхэр зэрэшIыхэрэм ыкIи зэрэщагъэфедэхэрэм лъыплъэгъэнымкIэ къэралыгъо инспекцием и ГъэlorышIапIэ ипащ	МО-у «Адыгэкъалэ» иадминистрация
06.08	14.00 — 16.00	Широкова Наталья Сергей ыпхьум — Адыгэ Республикэм IoфшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистр Колесников Сергей Виталий ыкIом — Адыгэ Республикэм чIыопсхэмрэ тыкъэ-зыуцухэрэ дунаим икъэухьумэнрэкIэ и ГъэlorышIапIэ ипащ	МО-у «Теуцожэ районым» иадминистрация
13.08	14.00 — 16.00	Лыхэсэ Махьмуд Азмэт ыкIом — Адыгэ Республикэм экономикэ хэхьоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистр Федорко Федор Петр ыкIом — Адыгэ Республикэм ис цIыфхэм IoфшIэн ягъэгъо-тыгъэным фэгъэзэгъэ къэралыгъо къулыкъум и ГъэlorышIапIэ ипащ	МО-у «Джэджэ районым» иадминистрация
20.08	14.00 — 16.00	Петров Юрий Николай ыкIом — Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ иминистр Бурлаков Владимир Василий ыкIом — Адыгэ Республикэм ветеринариемкIэ и ГъэlorышIапIэ ипащ	МО-у «Мыекъопэ районым» иадминистрация
27.08	14.00 — 16.00	Чэмышьо Гъазый Кушыку ыкIом — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистр Бочарникова Иринэ Павел ыпхьум — Адыгэ Республикэм мылкъум епхыгъэ зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «Шэуджэн районым» иадминистрация
03.09	14.00 — 16.00	Натхьо Разыет Хьамедэ ыпхьум — Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухьумэнкIэ иминистр Хъэсаныкьо Мурат Руслъан ыкIом — Адыгэ Республикэм физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «ТэхьутэмькIое районым» иадминистрация
10.09	14.00 — 16.00	Долэ Долэтбый Зэчэрые ыкIом — Адыгэ Республикэм финансахэмкIэ иминистр ЦыпIынэ Рустам Къэсэй ыкIом — Адыгэ Республикэм культурнэ кIэным кыхиу-быгъэхэрэр къэухьумэгъэнхэмкIэ ыкIи гъэфедэгъэнхэмкIэ и ГъэlorышIапIэ ипащ	МО-у «Красногвардейскэ районым» иадминистрация
17.09	14.00 — 16.00	Лыхэсэ Махьмуд Азмэт ыкIом — Адыгэ Республикэм экономикэ хэхьоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистр Бакланова Ольгэ Иван ыпхьум — Адыгэ Республикэм архитектурэмкIэ ыкIи къэлэгъэпсынымкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «Адыгэкъалэ» иадминистрация
24.09	14.00 — 16.00	Широкова Наталья Сергей ыпхьум — Адыгэ Республикэм IoфшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистр Итэжыыхьэ Заурдин Джэбраил ыкIом — Адыгэ Республикэм чIыпIэ зыгъэlorы-шIэжыным иорганхэм адэлэжыгъэнымкIэ и Комитет итхьамат	МО-у «Мыекъопэ районым» иадминистрация

ШъунаIэ тешъудз: пэшIорыгъэшъэу зарагъэтхын алъэкIышт, Адыгэ Республикэм икъалэхэмрэ ирайонхэмрэ яадминистрацияехэр зычIэт унэхэм цIыфхэр щыра-гъэблагъэх.

Мыщ фэдэ телефонхэмкIэ шъукIэупчIэн шъулгъэкIышт: Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацияе къэ-бархэмрэ документхэмрэкIэ и ГъэlorышIапIэ иотделэу цIыфхэм къатхыхэрэмрэ ахэм яегъэблэгъэнрэ афэгъэзагъэр — (8-8772)52-17-98,52-19-03.

ТИЮБИЛЯРХЭР

Заом ыпккэ къэхъугъэхэу мыгъэ зиюбилей хэзыгъэунэфыкыхэрэм ащыщ Хьапэккэ Налбый. Ицфыгыгъэккэ, Иэнаглэу зэрихьагъэхэмккэ мы лыр зымышлэрэ Адыгеим исэп плөми ухэ-укъонэпщтын. Ар Красногвардейскэ районымккэ къуаджэу Адэмые 1940-рз илъэсым бэдззогъум и 2-м ккэлабэ зилэ иунагъо кыхъухьагъ. Зэшипплрэ зы шыпхьурэ хьуштыгъэх. Къоджэдэс пстэуми афэдэхэу, Налбый ятэ-янэхэр колхозым шылажъэщтыгъэх, шылэккэшлүм фэкклонхэм шыгугъыхэзэ, алъэккэ къамыгъанэу яшлугъэ къагъаклоштыгъ. Ау гугъэшлөу зы-далыгъхэри, мамырныгъэ шылаклэри къызэщигъэккыогагъэх Хэгъэгъу зэошхоу къежъэгъа-гъэм, пстэуми ушэтыплэ шхьалэ афэхъугъагъэм. Адрэ хьулыфгыгъэхэу къуаджэм дэккыгъэхэм афэдэу, ятэу Юныс Дзэ Плывжым ащэгъагъ, я 49-рз шхончэо дивизиом хэтэу пным езаозэ, 1942-рз илъэсым тыгъэгъазэм и 17-м Сталинград дэжъ шыфэхыгъ.

Непэ зимэфэккэ хэзыгъэунэфыкырэ Налбый шылэныгъэ гъогуу къыккыгъэм гъээтэдэжэхэр щыдгъэгъуазэхэ тшлөигоу зылудгъэккыгъ, гуцылэгъу тыфэхъугъ.

Узэрехъопсэн шылэныгъэ гъогуу дахэ къыккыгъ

— Хэгъэгъу зэошхом икъежъэгъум зэш-зшыпхьухэмккэ анахьыжъэу къытхэтым илъэс 14 нылэп ыныбжыгъэр, — къеуатэ Налбый. — Тятэ Дзэ Плывжым защэм, унэгъо хьызмэтым изехьан епхыгъэ икыныгъо пстэури шынахьыжхэм зэшлугъахын фаеу хьугъагъэ. Аныбжъ зэрэхакъорэм елвытыгъэу колхозым шылажъэхэрэм адеиштыгъэх, жьоштыгъэх, пхьэщтыгъэх, лэжыгъэр лугъахьыштыгъ, фермэм шылажъэщтыгъэх. Ыужыккэ ахэр механизатор дэгъу хьугъагъэх. Ахэм Иоф зэрэшлэщтыгъэм ишлугъэккэ сэрырэ сшыпхьурэ тырагъэджен алъэккыгъ.

Ыныбжъ кэси, 1947-рз илъэсым Налбый Адэмые гурыт еджаплэм члэхьагъ. Ккэлэгъэджэ дэгъухэр зэрэлугъыгъэхэм ишлугъэккэ а къоджэ еджаплэм ыцлэ тыхэкъу дахэккэ шьэзлэшлэщтыгъ, ащ икыбар нахь чыжъэуи лугъыгъ. Налбый ыгу шлуккэ къинэжыгъэх ккэлэгъэджэ дэгъухэр урысыбзмэрэ литературэрэмрэккэ езыхьагъэдэщтыгъэхэ Ащкэнэ Кралэ, химиемккэ ккэлэгъэджэу Ольга Жиглинская, физикэр зыгъэхьыштыгъэ Налбэккэ Хьисэ. СССР-м и Конституция аригъэккыштыгъ Бэрэздж Нухъэ. Ыужым ар Адыгэ хэку ОНО-м ипэщэгъ, КПСС-м ихэку комитет инапэрэ секретарэу илъэсыбэрэ Иоф ышлагъ. Платэккэ Аскэрбый историяккэр аригъэхьыштыгъ, ыужым ащи народнэ гъэсэныгъэмккэ хэку отделым ипэщэгъ Иоф ышлагъ.

— Ахэр арых, — ело Налбый, — сэнэхьатэу кыхьэсхыштымккэ зышлугъэ къэккыгъэхэу слыгъэрэр. Къоджэ еджаплэр къызысэхуым, 1958-рз илъэсым, Адыгэ къэралыгъо ккэлэгъэджэ институтым филологиемккэ иотделение сычлэхьагъагъ. Ар 1963-рз илъэсым къызысэхуым, сипхьэгъусэ сипхьэу Шэуджэн районымккэ совхозэу «Зарям» дэтыгъэ гурыт еджаплэм Иоф щытшлэнэу тыгъэккыгъагъ. Тизэккуагъэп. Тигъусагъэх специалист ныбжыккыгъэхэу нэгъырих.

Налбый ыгу къызэрэккыжы-рэмккэ, опытышлэу зилэ, илъэсыбэрэ Иоф зышлэгъэ ккэлэгъэджэ дэгъухэр ащ лугъыгъэх. Сэнэхьатэу кыхьахыгъэм ишъэфхэр алэ къырагъэхьанхэмккэ ахэр ныбжыккыгъэхэм Иэпылэгъушлөу ялагъэх. А лъэхьаным еджаплэм иди-ректорыгъ Сапыи Налбый. Ккэлэгъэджэ коллективым экъотныгъэ, зэгурылоныгъэ тэрэз хэлхьэгъэным, методическэ Иофшлэныр нахьышлөу зэхэщэгъэным, зы ккэлэгъэджэм иурок адрэхэр члахьэхэу, едлэхэу, ар зэрэккыгъэр ыужым зэафыхьэу гъэ-

псыгъэным ащ инэу ыналэ тыригъэтыштыгъ.

— А лъэхьаным Урысыем егъэдженымккэ исистемэ хагъэхьагъагъ внешольнэ ыккы вне-класснэ зэхэщэккэ Иэнаглэр, — ело Налбый. — 1964-рз илъэсым егъэджен-плуныгъэ Иофшлэным-ккэ директорым игуадзэу сэ сэгъэнэфэгъагъ. А илъэсхэм егъэдженым епхыгъэ шылаклэкхэри къырахьыжъэгъагъэх. Звукэ-тех-ническэ ыккы аудио-визуальнэ амалхэр егъэджен Иофшлэным цагъэфедэхэу аублэгъагъ. Еджа-плэмрэ совхозымрэ зэпхыныгъэу зэдырлэхэр къызыфэдгъэфедэ-хэзэ, 1965—1966-рз илъэс еджэгъум ехьуллэу еджаплэм пае къэт-щыфгыгъагъэх «Яуза» зыплэ маг-нитофони 5, «Украина» ыккы «Школьник» зыфалощтыгъэхэм афэдэхэу кинопроектори 3, эпи-диаскопи 2. А зэпстэур зы каби-нет члагъэуцуи, сэ ащ пащэ сы-фашыгъагъ. Техническэ амал-хэр совхозэу «Зарям» дэт еджа-плэм зэрэщыдгъэфедэхэрэм ехьыллэгъэ опытэу тилэ хьугъэм хэку ккэлэгъэджэ къеджэнхэу 1967-рз илъэсым шылагъэхэм сэ сакъыштытегушылэгъагъ ыккы тилофшлаккэ осэшлэу къыфашы-гъагъ.

Ккэлэгъэджэ Иофшлэнэу Нал-бый ыгъэцаккэштыгъэр нэмыккэ чыплэи шылыгъэккэлотэн фаеу гъугъагъэ. Къызэрэтфилотагъэм-ккэ, а лъэхьаным Шэуджэн еджэ-плэ-интернатым идиректорыгъэу А. Шэзожыр зэрэккэлэушлэгъэм тегъэпсыккыгъэу, егъэджен-плу-ныгъэ Иофшлэнымккэ ащ игуа-дзэу агъэнэфэгъагъ. А лъэхьаным еджэплэ-интернатым нэгъырэ 450-рз шырагъаджэщтыгъ. Ахэм янахьыбэр ешъуаккэ хьугъэхэм, ны-ты фитныгъэхэр зылахыгъэхэм яунагъохэм къарыхьухьэгъэ ккэлэцкыккыгъэх. Дисциплинэ ахэлхьэгъагъ. Зыгъэхьылы хьахьыжыхэрэр, бздэжшлагъэхэр зезыхьэхэрэр, тыгъохэрэр ахэм ахэтыгъэх. Иоф адэшлэныр къы-ныгъ. Ары ыпккэ еджэплэ-интер-натым пащэу илагъэр Иэнаглэм зыккылуагъэккыгъагъэри.

— Чэщ ккэхэ охьуфэккэ Иоф-шлэ сышылэн фаеу хьуштыгъ, — ыгу къэккыжы Налбый. — Ккэлэплухэм яактив, ккэлэеджа-ккэхэм «пэщэныгъэ» адызезы-хьэрэ ныбжыккыгъэхэу бздэжшлагъэхэм апыщагъэ хьугъэхэм гу-хэлэу ялэхэр дэгъоу зышлэхэрэр нахь благъэ къызыфэсшыгъа-гъэх. Ккэлэплухэм РОВД-м ило-фшлэхэр ягъусэхэу чэщырэ де-журствэр язгъэхьыштыгъ, еджа-плэм илэгъо-благъохэр къаккыгъэ-щтыгъэх, ккэлэеджаккэхэм бздэ-джшлагъэхэр зэрямыгъэхьэгъэн-хэм пхьашэу тылпыплэщтыгъ.

Ащ дыккыгъоу егъэджен-плуны-гъэ Иофшлэныр дгъэлэшыгъа-гъэ, кружок зэфэшхьафхэм, спортымккэ секциехэм зэхэщэ-ккэу ялэр нахь дэгъоу дгъэпсыгъа-гъэ. Еджаплэм щызэхэщэрэ ли-нейкэхэм а Иофхьабзэхэм ахэла-жъэхэрэм ацлэхэр къащятлощты-гъэх, ташытхьуштыгъ, шысэшлөу пстэуми ядгъэлэгъуштыгъэх. А зэпстэум хэшшылккэу яшлугъэ къэккыгъагъ. Ащ апэу аналэ къы-тезидзэгъагъэхэр еджэплэ-интер-натым пэгъунэгъоу псэуштыгъэ унагъохэр ары. Сыда плөмэ на-хьыпэм ахэм ясадхэр, яхатэхэр ккэлэеджэккэ бздэжашлэхэм яккэ-плэгъэх, ятыгъоштыгъэх. Джащ фэдэу районым ипэщэхэм еджэ-плэ-интернатым ишылаккэ нахь дэгъу зэрэхьугъэм аналэ къыты-радзэгъагъ.

Ишылэныгъэ гъогуу ыпккэ лыккыуатэзэ, Налбый партийнэ, советскэ Иэнаглэхэри зэрихьагъэх, тыдэ загъаккыи ыгу етыгъэу ыккы еугъуэзэ ипшъэрлыгъэр ыгъэца-ккэштыгъэх. Гуцылэм пае, парти-еи Шэуджэн райком отчет-хэ-дзын конференциеу илэщтыр къы-зышыблэгъагъэм дэжъ а лъэхьа-ным апэрэ секретарэу Иоф зышлэ-щтыгъэ Хьоккэ Рэмзэнэ ригъэ-благъи къыдэгъушылэгъагъ, от-делым ипэщэ Иэнаглэ лугъахьэ зэрэшлөигоу къырилогъагъ. Джар ыльапсэу 1970-рз илъэ-сым къышыблагъэу КПСС-м ирайком зэхэщэн Иофшлэным-ккэ иотдел ипэщэу Иоф ышлагъ. Нэужым КПСС-м и Шэуджэн райком ибуро ипредложение тетэу 1973-рз илъэсым народнэ депутатхэм я Шэуджэн район Со-вет итхьаматэ игуадзэу хадзыгъ.

— А лъэхьаным районым имэкъумэщ хьызмэт гъэхьэгъэ-шлэхэр къыгъэлэгъоштыгъэх, — къеуатэ юбилярым. — Иэнаглэ-хэмккэ пшъэрлыгъэр зызэфэтэ-гошхэм районым исоциальнэ шылаккэ сыфэгъээзгъэнэу ху-гъагъэ. Культурэм, псауныгъэр къэухьумэгъэным, народнэ гъэ-сэныгъэм язытет нахь куоу нэ-луасэ зыфэсшыштыгъ. Ащ ды-ккыгъоу къэккырэ культурахэм япккыгъэ, лэжыгъэм илугъыжы-гъо лъэхьанхэм шэмбэт, тхьаумэ-фэ шлыхьафхэр зэхэщэгъэнхэм сыналэ тегъэтын фаеу хьушты-гъэ. Ащ фэдэу цыфхэр жьугъэу Иофшлэным хэгъэлэжъэгъэнхэм шлогъэ ин къытыштыгъ. Илъэси-тфыхэм ателытагъэу ыккы зэккэ-ллыккы (1980 — 1990-рз илъэс-хэм) зэлэпахьрэ Быракъ Плыв-жыр районым тлогъогогъо къы-фагъэшшошэгъагъ.

Налбый Шэуджэн районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэ Иэнаглэ зэрихьагъ. А лъэхьаным КПСС-м и Адыгэ хэку комитетрэ хэку исполкомымерэ кадрэхэмккэ ярезерв хагъэуцэ-гъагъ. Ащ тегъэпсыккыгъэу 1981-рз илъэсым хэку исполко-мым изэхэщэккэ-инструкторскэ

отдел ипэщэ игуадзэу агъэнэфэ-гъагъ. Нэужым народнэ гъэсэ-ныгъэмккэ отделым ипэщэ Иэнаглэ зезыхьащтыр къыхьахьгъэн фаеу хьуи, Налбый икандидатурэ агъэ-лэгъуагъ ыккы а лъэхьаным Урысыем гъэсэныгъэмккэ ими-нистрагъэу В. Г. Веселовым иуна-шъоккэ 1983-рз илъэсым гъэсэ-ныгъэмккэ Адыгэ хэку отделым ипэщэу агъэнэфэгъагъ.

— А Иэнаглэм сылотыфэккэ, — ыгу къэккыжы Налбый, — об-щеобразовательнэ ыккы профес-сиональнэ еджаплэм ехьыллэгъэ реформэхэу КПСС-м и ЦК и Пле-нум ыгъэнэфэгъэхэр гъэцккэ-жыгъэххэм сыпылтын фаеу хьугъагъэ. Еджаплэм иреформэ-хэм КПСС-м и ЦК и Пленум ша-тегушылэгъэн фаеу зыккэхьугъа-гъэр СССР-м гъэсэныгъэм пози-циеу шылыгъэхэм къакичэу зэри-ублэгъагъэр ары. Европэ стан-дартхэм ялытыгъэмэ, материал-нэ базэм уигъэрэзэнэу шыты-гъэп, компьютер, микропроцес-сор зыфэплощтхэр зыллэужыгъо-хэр ашлэщтыгъэп. Наукэм ихэ-хьоныгъэхэр практикэм зэрэща-гъэфедэхэрэм уигъэрэзэнэу шы-тыгъэп. Арышъ, реформэхэм гу-хэлъ шхьагъэу агъэнафэщтыгъэ-хэр егъэджен ыккы эстетическэ плуныгъэр нахь дэгъоу зэхэщэ-гъэнхэр, егъэдженымрэ произ-водствэмрэ зэпхыныгъэу зэдыр-лэр нахьышлэ шлыгъэныр, всеоб-щэ гурыт гъэсэныгъэмрэ профес-сиональнэ-техническэ гъэсэны-гъэмрэ зэпхыгъэхэу агъэпсызэ, профессиональнэ-техническэ еджаплэхэм Иэллэсэныгъэ ин зы-хэлъ кадрэхэр дэгъоу къащыгъэ-хьазырыгъэнхэр ары.

Налбый къызэрэтфилотагъэм-ккэ, реформэхэм агъэнэфэрэ пшъэрлыгъэр агъэцккэжъэхэзэ, Адыгеим иеджаплэхэм гухэлъ гъэнэфэгъэм телытыгъэ зэхьо-ккыныгъэхэр ащашлыштыгъэх, гурыт еджаплэхэр илъэс 11 еджа-ккэм тыращэгъагъэх ыккы ащ пае ублэллэ классхэм аштэхэрэм яегъэджен илъэси 6 зыныбжъ-хэмккэ рагъажэу аублэгъагъ. Джащ фэдэу я 9 — 10-рз клас-схэм факультатив шлыккэ тетэу предмет зэфэшхьафхэр нахь куоу ащарагъашлэщтыгъэх. Гурыт общеобразовательнэ еджаплэхэм апае еджэплэ-производственнэ комбинатхэр къызэлугъахьагъэх. Еджэным дыккыгъоу ахэм рабочэ сэнэхьатхэр ныбжыккэхэм аща-рагъэгъотыштыгъэх. А лъэхьаныр ары компьютерхэри къалэккэ-хьэхэу зиублэгъагъэр. Апэрэмккэ ахэр мэккыгъэх, ащ пае къалэхэм ыккы районым базовэ еджаплэхэр къащызэлугъахьыштыгъэх, компью-тер техникэр ахэм ащызэрагъэу-лугъыгъ, компьютерым епхыгъэ апэрэ лъэбэкхьхэр ахэм ныбжы-ккэхэм ащарагъашлыштыгъэх. Джащ фэдэу гъэсэныгъэм има-териальнэ-техническэ базэ зэхьо-ккыныгъэхэр ышлэхэу, еджаплэ-

хэр ыккы сабий ыгъыплэхэр ккэ-хэу ашлэхэу аублэгъагъ. Арэу щытми, я 90-рз илъэсхэм тихэ-гъэгъу къышыхьугъэгъэ хьугъэ-шлагъэхэм апккэ кыккэу, рефор-мэхэм къакичэу ыублэгъагъ ыккы ахэр къызэтеуцогъагъэх.

Адыгеим къэралыгъо лъапсэ егъэгъотыгъэным Налбый илахь хышыхьагъ. 1992-рз илъэсым имэзэе АР-м и Президент и Ад-министрация республикэ ыккы чыплэ органхэм зэпхыныгъэхэр адэгъэпсыгъэнхэмккэ иотдел ипа-щэу агъэнэфэгъагъ.

— Тиотдел пшъэрлыгъэу ила-гъэхэм ашыштыгъэх АР-м и Пре-зидент и Указхэм, министрэхэм я Кабинет иунашъохэм япроект-хэр гъэхьазырыгъэнхэр, зэхэсы-гъохэр, зэлуккэхэр зэхэщэгъэн-хэм епхыгъэ зэхэщэн Иофыгъохэр зэшлөхьыгъэнхэр, — ело тигу-шылэгъу. — Арышъ, Адыгэ Рес-публикэм къэралыгъо лъапсэ егъэгъотыгъэным епхыгъэ Иофы-гъохэм сахэлэжъэнэу синасып къызэрихьыгъэм сырэгъушхо.

Къэралыгъо къулыкуу Иэнаглэ зехьэгъэнымккэ ныбжэу илэр ди-мыштэжы зэрэхьугъэм къыхэ-ккэу, Налбый 2000-рз илъэсым ыгъэцккэрэ Иэнаглэр гъэгъы-лыжыгъагъ, ау зигъэпсэфы-нэу тлысыжыгъэп. А лъэхьаным ветеранхэм яреспубликэ Совет итхьаматэу Бэгъырэккэ Кимэ ригъэблагъи, ащ игуадзэу, ветер-анхэм Иэпылэгъу афэхьугъэным-ккэ фондэу «Теклоныгъ» зыфило-рэм идиректорэу Иоф ышлагъ, джыри ешлэ. Ар Иоф псынккэу щытэп.

— Директор пшъэрлыгъэр згъэцаккэзэ, — ело Налбый, — мафэ къэс ветеранхэм Иэпылэгъу афэхьугъэным епхыгъэ Иофыгъо-хэр зесхьанхэ фаеу мэхьу. Про-фессиональнэ мэфэккхэм, къы-зыхьугъэхэ мафэхэм яхьуллэу ве-теранхэм тафэгъушлэ, нэмыккэ Ио-фыгъохэр зетэхьэх. А Иофшлэным хэшшылккэу зедгъэушъомбгъу-гъагъ Теклоныгъэр къызыдахы-гъэр илъэс 65-рз зэрэхьугъэр зы-шылдгъэмэфэккыгъэ лъэхьаным. Сомэ мин 450-рз хьурэ матери-альнэ Иэпылэгъу ветеранхэм ятыгъ. Юбилейнэ парадэу Крас-нэ площадым шыккыштым хэлэ-жъэнхэм пае фронтвикхэр Мос-ква дгъэккытэгъагъэх, джащ фэ-дэу къалэхэу Волгоград, Ростов-на-Дону, Советскэ Союзым и Лыхьужэу Андырхьое Хьусе-нэ зышыфэхыгъэ селю Дьяковым ащыккыгъэ Иофыгъохэм тивете-ранхэр ахэлэжъагъэх.

Ары, угу къэбгъэккыжыны хьумэ, непэ тиюбилярэу Хьапэккэ Налбый шылэныгъэ гъогуу да-хэ, гъогуу шлагъоу къыккыгъ. Ылэ-ккыштымккэ къогъанэ имылэу ар хабзэм, цыфхэм щытхьу пылгъэу афэлэжъагъ.

— Тыдэ сызыщэи цыфхэм шлэ афэсшлэным сыпылыгъ, — ело шыхьащтыгъужыгъэ хэмы-лгъэу Налбый. — Ныбжыи сышъу-гъуагъэп, сызшлөиыжыгъэп, джэгъогъуныгъэ сыгу илыгъэп, арышъ, сынасыпышлөу зысэлъы-тэжы. Зэккэмэ анахь байны-гъэу силэр цыхьэ зыфэсшлэрэ синибджэгъухэр, сыунагъу, ре-нэу къысфэгъумэккырэ сипхьэгъэ-гъус, сипхьэгъытлэу, скъо ыккы сипхьорэлъфитф.

Зигугъу къэтшылгъэ Хьапэккэ Налбый непэ имэфэккэ, ыныбжэ илъэс 70-рз зэрэхьугъэр иныб-джэгъухэр, иофшлэгъухэр, ила-хьылхэр игъусэхэу хэгъэунэфы-ккы. Арышъ, а зэпстэум шлөу, дэ-хагъэу фалощтымккэ тырагъуэ. Ахэм къахэтэгъэхьожы псауны-гъэ пытэ илэнэу, ишлөигоны-гъэхэр къыдэхьунхэу, иунагъо, ипхьорэлъфхэм адатхэу илъэсы-бэ ыгъэшлэнэу тызэрэфэлаорэр.

СЭХЬУТЭ Нурбий.

Пщыжъхъаблэ ицфыгъэшлуагъ

Шэуджэн районым ит къуаджэу Пщыжъхъаблэ «цфыклуми лъабжъ» зыфалорэм фэд. Ицфыгъ бэрэчэтхэм якъэбар гъунэнч. Дунаеу зэхьоклырэм нэбгырэ зырызхэм шэн гъэшлэгъонхэр къахельхъэхэми, чылэм игушъхъэ байныгъэ изехьаглохэр сыдигъуи щылэштых. Ахэм афэдэхэм тигъашлэ зэрэмышкэнчэр, зэрэбар кыдгурагъало.

Пщыжъхъаблэ ицфыгъ гъэшлуагъэхэм ащыц Къэсбжъ Къэплъан. Усакло, лэжъаклу, илэсыбэрэ типографиюм Иофщилагъ, цыф гъэшлэгъон, хьалэл, нэмыклхэм адлэпылэным езэщырэл. Дэгъу дэдэу зымышлэхэрэм иусэхэр, исэмэркъэухэр къагурымылоху кы-хэклымы, нахьыбэм осэ гъэнэфагъэ фашы. Поэзиюм апэрэ лъэбэкъу щызыдзыхэрэм ар

сыдигъокли ялэпылэгъу. Илэс пчъагъэрэ гъэзетэу «Тхьэм ынэшлу» зыфалорэр кыдигъэклыгъ. Ащ студентхэм яусэхэр, къэбар гъэшлэгъонхэр кыригъахъэштыхгъэх. Джы непэ ежъ иунаеу тхыль тедзэлэ ил.

Къэплъан удэгущыгъэм ичылэ гупсэ ицфыгъэр шудэдэ зэрилъэгъухэрэр, кызыщыху-гъэ хъаблэм тесыгъэ сабийхэм къалоштыгъэхэр зэрикласагъэхэр, илэсыбэ тешлагъэми, ыгу кызырэнжыгъэхэр кыбгургъало. Угу анахъ зэхъагъэу улуклагъэми чылэдэхсэм якъэбархэр кыригъаажьэху, сэмэркъэушхо хэлъу ахэр кылуагъэхэ зыхьуклэ, гукъауу уилэри пщегъэгъупшэжъы. Зэо ужым шгузэбэхэм кынуу алъэгъущтыгъэм, тхьамыклагъоу, хъазабэу зыхъатыгъэхэм Къэплъан клэлэцфыклоу кыхиубытагъ. Ины-

бжыкылэгъуи кыин мымаклэу ылъэгъугъ, ау а зепстэум зы-къаригъэуфагъэп.

Къэплъанэ иусэхэр лэжъэкло жабзэклэ байх, «шъэф лирик» зыфалорэм нэмыклэуи «шъхъэ-ихыгъэ лирики» кыыхъэф. Адыгъэхэм къагурымылоу мэхъуми, дунэе поэзиюм ар палэпчэу щытэп. Къэсбжъым итхы-лэу «Псэм гыжъэшлы» зыфалорэм умышхуу уеджэн плэклыштэп. «Куко мыгъу», «Лыкылэгъахъ», «Къагло, Тэмар, къэлэр озгъэшхышт» зыфалорэхэм чылэм дэсыгъэхэм ацлэхэр кышыцрелашъ, уяджэ зыхьуклэ сурэтым фэдэу унэгъу кыкылэгъууцожьы.

Сэ сишлэшклэ, Къэплъан фэдэхэм лытэныгъи шъхъэ-клафи атефэ ыкли поэзиюм тамуу къаритырэм пэрыохуу уфхъу хуштэп.

БЗЭДЖЭЖЪЫКЪО Фатим.

КПРФ-м ИКЪЭЛЭ КОМИТЕТ

А. Бородинер япэщэшт

КПРФ-м и Мыекъопэ къэлэ комитет ия 50-рз зэф-хъысыжъ-хэдзын конференцие джырэблагъэ щылагъ. Партием икъэлэ комитет иапэрэ секретарэу Андрей Бородинер Иофшлагъэу аужырэ илэсхэм ялэм кыте-гуцылагъ.

Зэхъхэм яеплтыклэхэр кы-щауагъэх, унашъоу аштэштхэм якъыхъхын хэлэжъагъэх Валерий Сорокалет, Евгений Саловыр, Тыу Амин, Емтлыль Юсыф, Цыклу Казбек, Пэнэшъу Хъазрэт, Валентин Мельниковыр, Тхьагъушъэ Айдэмыр, Хъуажъ Мэдждид, Бэгугъэ Вячеслав, нэмыклхэри. Къалэм ипартыйнэ организа-цие анахъуу ыналэ зытыригъэ-

тын фаемэ ащышъу алъыта-гъэх патриотическэ ыкли интер-национальнэ плуныгъэхэр, ныбжыклэхэр наркоманиюм, шъон пытэхэм апыщагъэ мыхъунхэм фэшл шэн дахэм афэгъэ-сэгъэнхэр, Иофшлэн зымыгъо-тыхэрэм лэпылэгъу афэхъунхэр, нэмыклхэри.

КПРФ-м ныбжыкылэу хэтыр маклэ. Ар кыдалдыти, зэхэ-щэн Иофэу адашлэрэр агъэлъ-шынэу зэдаштагъ.

Зэлуклэм КПРФ-м и Мые-къопэ къэлэ комитет иапэрэ секретарь ихэдзынклэ Андрей Бородинер Валентин Мельни-ковырэ ацлэ кырауагъ. Шъэф шыкылэм тетэу хэдзынхэр клуа-гъэх, къалэм ипартыйнэ органи-зации иапэрэ секретарэу А. Бо-родинер хадзыгъ, нэмыклэ зэхэ-щэн Иофыгъохэри зэлуклэм кышалагъэх. КПРФ-м ирес-публикэ комитет иконференцие хэлэжъэштхэр хадзыгъэх. Блэ-кыгъэ илэсхэм КПРФ-м икъэлэ комитет иИофшлагъэ уезэгъы хуштэу зэлуклэм шалытагъ.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Тызэрыгушхон щыл

Хъапс зытыралъхъэгъэ бзылфыгъэхэр зычлэс ко-лониеу N 6-м ыкли бздэжэшлагъэ зезыхъагъэ-хэр зыщалагъэ колониеу по-селкэу Лъэустэнхъаблэ дэ-тым мы мафэхэм торже-ственнэ зэхъхъэхэр ащыклуагъэх. Пшъэдэклъыжъ зэрагъэхъы-хэрэм профессиональнэ гъэсэныгъэ зэрзэрагъэгъо-тыгъэр къэзыушыхъатырэ дипломхэр аратыжъы-гъэх.

Дэн Иофыр ыкли мастер-шту-катур сэнэхъатхэр зылэ кы-зыгъэхъэгъэ бзылфыгъэ нэб-гырэ 92-м колониюм ипашэхэр ыкли клэлэгъэгъэ коллективыр афэгъушлуагъэх. Ахэм ащыщы-бэм еджаплэр дэгъу дэдэу къау-хыгъ.

Хъапс зытыралъхъэгъэ бзылф-ыгъэхэм училищым Иоф шы-зышлэрэ мастерхэр нэужым ягуапэу къафэгъушлуагъэх. Про-фессионоальнэ училищэу N 199-м ипашэу Игорь Аведисовым кызырэхигъэщыгъэмклэ, шъхъа-фитэу псэурэ цыфыбэм мыщ фэдэ амалхэр ялэп. Колониюм члэс бзылфыгъэхэм тапэклэ къашъхъэпэшт сэнэхъатхэр кызылэклагъэхъан алъэклы. Ащ ишлуагъэклэ, ахэр обще-ствэм кызыхъуцожьхэклэ тэ-

рзэу псэунхэ, яунагъохэр алы-гъыжынынхэ амал ялэ мэхъу.

УФСИН-м АР-мклэ и Гъэ-лорышланлэ епхыгъэу Иоф ешлэ профессиональнэ училищэу N 200-м. Поселкэу Лъэустэн-хъаблэ дэт колониюм члэсхэм сэнэхъат зэфэшъхъафхэр зэ-рагъэгъотынхэ алъэклы. 2009—2010-рз илэс еджэгъур нэбгы-рэ 350-м къаухыгъ.

Илэсипшлым кхъехъгъэу училищым идиректорэу Иоф ешлэ Ехъуллэ Ибрахимэ. Хъапс зытыралъхъэгъэ цыфхэр обще-ствэм ищыклагъэху, ахэр шъхъафит зыхъужьхэклэ щылэ-ныгъэм тэрзэу хэгъозжынын-хэ амал ялэным иамалхэр ар зипэщэ коллективым зэрехъэ. Мы аужырэ илэсхэм коло-ниетлум яматериальнэ-техни-

ческэ базэ изытет нахьышлум зэрэфнузэнкыгъэр кыхъэгъэ-щыгъэн фае. Еджэплэ классхэм ящыклэгъэ оборудованиер, ли-тературэр, компьютер клас-схэр, нэмыклхэри алэклэбых. Гумэкыгъоу къэуцухэрэр дэ-гъэзыжыгъэнхэмклэ лэпылэ-гъушхо къафэхъух УФСИН-м ипашэхэмрэ АР-м гъэсэны-гъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Ми-нистерствэрэ.

Шыпккъэ, джырэ лъэхъан щылэ экономикэ кыныгъохэм хъапсым кыдэклъыжыхэрэм Иофшланлэ зэрагъэгъотынхэр псынклагъоп. Ау ахэми клэлэ-гъаджэхэми агу агъэклодырэл, нахьышлум щыгугъыхъэзэ ыпэ-клэ лъэклуагъэх.

УФСИН-м АР-мклэ и Гъэ-лорышланлэ ипресс-къу-лыкьу.

ПЕНСИЕХЭМКЛЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Отчетхэр алыхынхэм фэхъазыр

2010-рз илэсым ибэдззогъу и 1-м кышчыублагъэу УФ-м Пенсиехэмклэ ифонд цыфхэр зыгъэлажъэхэрэм отчетитлу алыхуу апэрэу ыублэшт. Зыр формэу РСВ-1-м тегъэпсы-кыгъэшт (шлоклэ зымылэ пен-сие страхованием тегъэпсы-кыгъэу ПФР-м хагъэхъэрэ страховой тынхуу къалыта-гъэхэр ыкли атыгъэхэр, шлоклэ зымылэ медицинэ страховани-ем тегъэпсыкыгъэу ФФОМС-м ыкли ТФОМС-м ахагъэхъэрэ тынхэр) ыкли ятлонэрэр тынэу къалытагъэхэм, атыгъэхэм ыкли шлоклэ зымылэ пенсие стра-хованием тегъэпсыкыгъэу цыфхэм пенсиехэмклэ фит-ныгъэу ялэхэм яперсонифици-рованнэ учетыр зэхэщэгъэным пае стажэу ялэр 2010-рз илэ-сым иапэрэ мээих зыфэдызыр къэзыгъэлъагъорэр ары. Цыф-хэр зыгъэлажъэхэрэм кытыгъэ отчетыр икыоу ыкли шыпкыа-гъэ хэлъуу гъэпсыгъэклэ алъы-тэ формэу РСВ-1-м тегъэпсы-кыгъэу кытыгъэ къэбархэм тынхуу къалытагъэхэр ыкли атыгъэхэр, персонифицированнэ учетым епхыгъэ къэбархэр ащызэтефэжъхуу гъэпсыгъэ зыхьуклэ. Зыгорэклэ ахэр зте-мылажъэхэрэм гъэтэрзэжыгъэу къэбархэр ПФР-м иорган лыигъэлэсынхэ фае.

2010-рз илэсым иапэрэ клэ-лэныкыоу тельгытэгъэ отчетхэр Иофшланлэу цыфхэр зыгъэла-жъэхэрэр зышчыгъыгъэ чыплэм ПФР-м иорганэу шылажъэрэм лъагъэлэсых. Ахэр атынхэ фае отчет палъэм кыкылэлыкло-гъэ мазэр имыкыгъэу, нэмы-клэу къэплон хъумэ, 2010-рз илэсым ибэдззогъу и 1-м кы-шчыублагъэу и 31-м нэс.

Страховатъ ашыгъэ цыф-хэм яшлоигъоныгъэхэр къэу-хъумэгъэнхэ гухэлъым пае, клуачлэ зилэ законодательствэм зэригъэнафэрэм тетэу, ПФР-м иорганхэм тазыр санкцихэр агъэфедэштых.

Страховой тынхэмклэ рас-четхэр ипалъэм ехъуллэу зра-мытыгъэхэм пае 2009-рз илэ-сым бэдззогъум и 24-м номе-рзу 212-ФЗ зытетэу кыдэ-кыгъэ Федеральнэ законом ия 46-рз статья мыхэм афэдэ пшъэдэклъыжъхэр егъэнафэх:

— отчетыр затын фэгъэ палъэм кырагъэхъугъэр мэфэ 180-м зынэсыклэ отчет палъэр зышчыуыгъэ мафэм кышчы-ублагъэу мазэ пэпчъ страховой тынэу атын фэгъгъэм ипроцен-ти 5 тазырэу атыралъхъэ, ау ар ахышъу атын фэгъгъэм ипроцент 30-м шлоклы ыкли соми 100-м нахъ мэклен ылъэклыштэп;

— палъэр мэфэ 180-м кы-зырагъэхъуклэ ифэшшошэ кэ-лэлытэнхэр ашлэхъэзэ, тазырыр процент 30-м нэсы ыкли я 181-рз мафэм кышчыублагъэу ащ хагъэхъожьы расчэтым ит-

хэгъэ сомэ пчъагъэм ипроценти 10, ау эклэмкли сомэ 1000-м нахъ мэклен ылъэклыштэп.

Шлоклэ зымылэ пенсие стра-хованием исистемэ тегъэпсы-кыгъэу персонифицированнэ учетыр зэхэщэгъэным ищы-клэгъэу къэбархэр ипалъэм ехъуллэу кызырамытыгъэхэм е страховатъ ашыгъэ цыфым ехъыллэгъэу къэбархэр зэри-мыкыухэрэм ыкли шыпкыагъэ зэрахэмылтым пае, джащ фэдэ ежъ-ежырэу страховой тын-хэр зытыхэрэ физическэ лицэ-хэмкли, ахышъэ гъэпщынэнхэр атыралъхъэх. УФ-м Пенсие-хэмклэ ифонд илэсым страхо-вой тынэу хагъэхъан фэгъгъэм ипроценти 10 тазырэу ахэм арагъэты.

Цыфхэр зыгъэлэжъэрэ пстэ-уми зыщагъэгъупшэ хуштэп 2010-рз илэсым ищылэ мазэ и 1-м кышчыублагъэу ПФР-м, ОМС-м ифедеральнэ ыкли чыплэ фондхэм ахагъэхъэрэ страховой тынхэр мазэ къэс атынхэ зэрэфаер. Мазэ къэс атырэ страховой тынхэр кален-дарь мазэу икыгъэным кыкылэ-лыкыклорэ мазэм ия 15-рз мафэ нахъ класэ мыхъугъэу фондхэм алъагъэлэсынхэ фае. Ащ ыуж кызынэхэклэ ахышъэ тедзэхэр фэхъух. Джащ фэдэу законода-тельствэм егъэнафэ Пенсие-хэмклэ фондхэмрэ ФФОМС-мрэ ябюджетхэм ахышъэр страхо-вой тынхэм Пенсиехэмклэ фон-дыр яадминистраторэу зэрэ-щытыр ыкли страховой тынхэр алъызыгъэлэсынхэ фэе Иофшла-плэхэм банкхэм счетэу ащы-рялэм илэ ахышъэр кырихъызэ, чыфэу ателъхэр къаиыхы-жынынхэ фитыныгъэхэр зэрилэ-хэр. Ащ фэдэу кызыхъэклэклэ Пенсиехэмклэ фондхэм иорган ифэшшошэ тхыль банкым фа-регъахъы ыкли чыфэ зытелъ организациюм исчет ахышъу илэыр банкым кырихъышъэ, Пенсиехэмклэ фондхэм исчет регъахъэ. Зыгорэклэ чыфэ зы-телъым исчет ахышъэ имыль-мэ, суд приставхэм я Феде-ральнэ кыулыкыуклэ кыкылахъ-зэ, имылыкыуклэ чыфэр рагъэ-тыжы.

Предприятиехэм ыкли орга-низациюм япашэхэм, предпри-нимательхуу цыфхэр зыгъэла-жъэхэрэм агу къэтэгъэклъыжы ежъхэм ыкли агъэлажъэхэрэм япенсие зыфэдызыштыр стра-ховой тынхуу ашъхъэ тельгы-тэгъэу лицевой счетым рагъэ-хъагъэм ибагъэ зэрелытыгъэр. Арышъ, хэти Иофшлагъэу илэм тельгытагъэу пенсие фэгъэу-цугъэнынхэр ыкли ар кыфэлъы-тэжыгъэнынхэр страховой тын-хэр ипалъэм ехъуллэу Пен-сиехэмклэ фондхэм зэрэлъы-жъугъэлэсынхэрэм бэклэ еллы-тыгъ.

КУШЪУ Эм.

ПФР-м и Адыгэ респу-бликэ Къутамэ страхо-вой тынхэм пэшэныгъэ ады-зехъэгъэнымклэ иотдел ипашэ игуадз.

Заом, Иофшлэным, Улэшыгъэ Клуачлэхэм ыкли пра-вухъумэклоу органхэм яветеранхэм я Совет гухэклы-шхо шыхъоу фэтхъаусыхъэ Адыгэ республикэ фондэу «Теклоныгъ» зыфалорэм идиректорэу Хъапэклэ Нал-бый ышъу Тембот зэрэщымылэжъымыклэ.

«Адыгэ макъэр» егъашIи жъынчышт

ШушIэ пчыхъээхэхъу «Адыгэ макъэр» орэжъынчы» зыфилорэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние гъэшIэгъонэу шыкIуагъ. Залым тIысынIэ нэкл илэжъыгъэн. Ахъцэу кыяхыгъэмкIэ гъот макIэ зилэхэм, ветеранхэм, унэгъо Iужьхэм «Адыгэ макъэр» ипчъагъэкIэ 680-рэ хъоу къафыратхыкIыгъ.

Лъэпкъ искусствэм щызэлъашIэхэрэ артистхэри, сценэшхом зыкышщызIузыхынэу езэгъэжъагъэкIэхэри шушIэ концертным хэлэжъагъэх. Адыгеим щыщхэм ямызакъоу, Тыркуем икIэлэцIыкIу ансамблэу «Мафэр», Иорданием, Израиль, фэшъхъафхэми къарыкIыгъэ тилъэпкъэгъухэр пчыхъээхэхэм щытлэгъугъэх.

— Синасып кыыхыгъэу сэлъыгъэ Мыекъуапэ шыпсээрэ сикIалэу Айбек ыдэжъ сыкъэ-кIуагъэу концертыр зэрэзэхашагъэр, — кыгитиуагъ Израиль

Дзыбэ Фатим.

иадыгэ къуаджэу Кфар-Камэ шыпсээрэ Ацумыжъ Налшык. — Филармонием синэлуасэу шыслэгъугъэр бэ. Израиль згъээжъымэ гъэзетэу «Адыгэ макъэр» ипчъагъэкIэ мымакIэу зыдэсштэшт. Кфар-Камэ, Рихъанне адэс адыгэхэм лъэпкъ гъэзетыр ашлогъэшIэгъон, афэхъынэу кыисэлъэгугъэх.

— ТэрыкIэ мэфэкI дах тызы-хэлэжъэгъэ пчыхъээхэхэр, — еIо Иорданием шапIугъэ Пшы-датэкъо Наурызэ. — Хэкум сыкъэкIожьынэу зысэгъэхъазыры. Иордан ныбжьыкIэхэм Адыгеим шыслэгъугъэр къафэсIотэшт.

Лыбызу Аслъанрэ Нэхэе Тэ-

марэрэ пчэгум кызышщыханхэм гушыIэгъу тазыфэхъум лъэпкъ искусствэм шуагъэу хэлъыр концертхэм къазэрэхъырэр къа-Ютагъ. МэщIэкъо Даринэ, Сиху Аскэр, Быштэкъо Азэма, Хъурэнэ Азэ, Анастасия Аврамиди, нэмыкIхэми кызырэталауагъэу, концертным цыфыбэ зэрэплъырэм егъэгъушIох. Сценэм кытехъанхэм ыпэкIэ зэрэгумэкIыхэрэр кызыхамыгъэшы ашIоигъу.

Урысыем инароднэ артистэу Кукэнэ Муратэ пэлухъом ыкIыб шыIэу орэдыIохэм тIэкIу нэмыIэми ясэмэркъэунэу игъо ифагъ, ыгъэхъыгъэх, Хъунэгъо Саидэ ытхыгъэм теыхыгъэ комедийнэ къэшIыныр М. Куканэм дэгъоу кыгъэлъэгъуагъ. Псэлъыхъо кIалэмрэ икъэщэнрэ зэрэзэщыкIытэхэрэм кыыхэкIэу агу илъыр зэралон амылэкIызэ, азыфагу кыихъэгъэ хульфыгъэ нэутхэм зэшIуигъэкIодыгъэх...

Нэхэе Тэмарэ, Кушъэкъо Симэ,

Сиху Аскэр.

Нэхэе Анжеликэ, Дзыбэ Мыхъамэт, Лыбызу Аслъан, нэмыкI артистхэми бэрэ Iэгъу афытеуагъэх. Сиху Аскэр урысыбзэкIэ кыIо-

Быштэкъо Азэма.

гъэ орэдэу лъэпкъ итэкъухагъэм игумэкI фэгъэхыгъэр лъэхъаным дештэ. Концертыр кызылэузыхыгъэ Дзыбэ Фатимэ адыгэ шышIэ плыжыыр шыгъэу лъэпкъым ишIэжъ, инеушырэ мафэ кырыкIощтым зэрагъэгумэкIырым фэгъэхыгъэ орэдэу кыIуагъэм хабзэм икыулыкъушIэхэу концертным чIэсыгъэхэм анэсыжъэу анэкухэр кыгъэгъушынагъэх, нэпсыр зэзылэкIэхыжъхэрэри тлэгъугъэх. КъэшъокIо купэу

хэмкIэ и Комитет итхъаматэу ЖакIэмыкIо Вячеслав, АР-м культурэмкIэ иминистрэу ЧемышIо Гъазый, «Адыгэ макъэм» иредактор шъхъалэу Дэрбэ Тимур, нэмыкI кыулыкъушIэхэр.

Концертным изэхэщэнкIэ IэпыIэгъу кытфэхъугъэ республикэ филармонием идиректор шъхъалэу Хъот Заур, пчыхъээхэхэм къэкIуагъэхэм лъэшэу тафэраз. Тхэм зэкIэми псауныгъэ пытэ къарет.

Нэхэе Тэмар.

«Гуфитым» еплъыгъэхэр ыгъэгъушIуагъэх.

Пчыхъээхэхэр IупкIэу зезышщэгъэ актрисэу Афэ-шIэгъо Файнэ «Адыгэ макъэм» кыыхиутыгъэ тхыгъэмэ ащыщхэм къяджэзэ, политикэм, экономикэм, тарихъым, искусствэм, лъэпкъ шIэжъым яхыылэгъэ къбархэр концертным кырипхыгъэх. Гъэзетымрэ лъэхъанэу тызыхэтымрэ зэрэзэпблагъэхэр нэгум кыкIигъэуцуагъэх. «Адыгэ макъэр» джырэ нэс кызымытхыкIыгъэхэр концерт ужым кIэтхэштхэу кытшигъэхъугъ.

Концертным еплъыгъэх, филармонием къэкIуагъэхэм гушыIэгъу афэхъугъэх АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралмэ ащыпсээрэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамал-

Къашъор ягунэс

Адыгэ кIэлэцIыкIу къэшъокIо ансамблэу «Мафэм» ипащэхэу Бэслынэи Чэтинэ Мэлыщэ Фулиярэ кытфалотагъэр тхылъышхо пшIын плэкIышт. Лъэпкъ шIэжъым ыгъэгумэкIыхэрэ ныбжьыкIэхэр зэшъхъэгъусэх. Къашъом шуагъэу халъагъорэр IофшIэным щагъэфедэ.

Ансамблэу «Мафэр» мэкъоугъум и 30-м Шэуджэн районым шыIагъ. Купыр Хъакурынэхъаблэ нэмысызэ бысымхэр къапэгъокIыгъэх. Районым игъунапкъэ шызIукIэгъэ зэлъэпкъэгъухэм адыгэ музыкэмрэ лъэпкъ къашъомрэ псынIкIэу зэфышщэгъэх, шыгъу-пIастэри къапагъохыгъ.

Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Андырхъое Хъусенэ ышIэ зыхырэ музеем, районым ичIыпIэ дахэхэм «Мафэр» ащыIагъ. ХъатыгъужьыкIое гурыт еджа-

пIэм Тыркуем кыкIыгъэхэр зэкIохэм, гум кыинэжъынэу къалэгъугъэр макIэп.

— Тыркуем шыщ тилъэпкъэгъухэр адыгабзэкIэ къэгъушыIэнхэм кIэхъопсых, — еIо АР-м культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипащэу Шъхъэлэхъо Светланэ. — Мыщ фэдэ зIуIкIэгъухэу псэ зыпытхэр нахыбэрэ зэхэтщэштых.

«Мафэм» икъэшъуакIохэр тыгъуасэ АР-м и Къэралыгъо Академическэ къэшъокIо ансамблэу

«Налмэсым» шыагъэх. Адыгеим инароднэ артистэу, «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу Къулэ Мыхъамэд язхэщакIоу «Мастер-класс» зыфалорэ зэхэхэр яIагъ. Лъэпкъ къашъохэр «Мафэм» хэт кIэлэцIыкIумэ арагъэлъэгъугъэх, искусствэм ыбзэкIэ зэдэгъушыIагъэх.

— Дэгъоу тызегурыуагъ, шIоу кытфашIагъэм дахэкIэ къафигъээжъынэу Тхэм тафельIу,

Ансамблэу «Мафэм» хэтхэр.

— кыгитиуагъ Бэслынэи Чэтинэ. Непэ «Мафэмрэ» ансамблэу «Мыекъуапэ инэфыльэхэмрэ» зэгъусэхэу кинотеатрэу «Гигантым» концерт кышщатынэу щыт.

НэкIубгъом итхэр зыгъэхъазыргъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкIыр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсээрэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхъалэу

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхъалэу иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-шъгъэдэкIыжъ зы-хырэ секретары: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъэлорышIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахъахэрэмкIэ къэзыхыгъэхэм пшъэдэкIыжъ ахы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым шылажъэхэрэмрэ яеплъыкIэ зэтемыфэн ылъэ-кIышт. Гъэзетеджэхэм кытфагъэхырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкIи къэзытхыгъэхэм алэкIэдгъэхъажьыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 5061
Индексхэр 52161 52162
Зак. 1977

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахъэр
Сыхъатыр 18.00